

své sídlo a vykonávali v něm svou činnost s vědomím tamních úřadů, či skrývali se před cizozemskou veřejností; rozhodno jest pouze, že spolek ten úmyslně tají svou jsoucnost před úřady z de jšího státu, na jehož území se jeho činnost a jeho konečné cíle vztahují. Že tomu tak jest v tomto případě, o tom nelze vzhledem ke zjištění prvního soudu pochybovati. Spolek »Bund der Deutschböhmen, Hilfsverein für Deutschböhmen und Sudetenländer« se sídlem v Drážďanech a odbočkami v pohraničním území česko-německém, k němuž obžalovaný přistoupil za člena, jehož schůzi se účastňoval a k jehož účelům členské příspěvky platil, má dle rozsudečného zjištění a dle obsahu společných stanov za účel, pracovati k připojení území německého jazyka Čsl. republiky k Německé říši; spolek tedy pracuje k tomu, by od republiky byla politicky odtržena jednotlivá území, čímž by ovšem byla zrušena její ústavní jednotnost, po případě by republika byla zbavena i své samostatnosti. Prostředky, jichž spolek užívá k dosažení konečného cíle, uvedené ve stanovách a zjištěné v rozsudku, jsou vesměs toho druhu, že předpokládají styk a spolupráci spolku a jeho odboček se zdejšími státními příslušníky německého jazyka, kteréž se mohou díti vzhledem k podvrátnému a protistátnímu rázu spolku samozřejmě jen skrytě tak, aby korespondence, rozšiřování propagačních iredentistických spisů a brožur ve zdejším státním území, zůstalo úřadům republiky utajeno. Jde zde tudíž o tajnou organizaci, sledující účel, výtčený v prvním odstavci §u 17 zákona na ochranu republiky. Pokud zmáteční stížnost líčí účel spolku jinak, než vyplývá z obsahu stanov a rozsudečných zjištění, neprovádí věcněprávní důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř. dle zákona, poněvadž nevychází z obsahu rozsudku. Nelze také souhlasiti s náhledem stěžovatele, že ho nelze trestati za pouhý obsah spolkových stanov, které prý obsahují pouhý politický projev (program), trestně nerozhodný, poněvadž prý je nezpůsobilým ohrožením bezpečnosti státu, — neboť stížnost přehlíží, že vina obžalovaného spočívá v tom, že ačkoliv věděl, že je tu tajná organizace, sledující účel, v §u 17 odstavec první zákona na ochranu republiky zakázaný, účastnil se její činnosti a udržoval s ní styky, čímž se neomezil na pouhý nezávadný politický projev, nýbrž předsevzal činnost, spadající pod trestní sankci §u 17 citovaného zákona a naplňující objektivní i subjektivní skutkovou podstatu tohoto deliktu.

Čís. 1648.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

S hlediska §u 18 čís. 1 zákona jest nerozhodno, že pachatel nemínil svůj výrok vážně, nýbrž rozhodným jest, zda ho vážně brali ti, jimž byl sdělen, a zda byl způsobilý, vyvolati vážné znepokojení obyvatelstva.

Nezáleží na tom, že část těch, jimž byla nepravdivá zpráva sdělena, nebyla jí znepokojena.

(Rozh. ze dne 30. května 1924, Zm I 172/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 15. února 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 18 čís. 1 zákona z 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že se soud v rozsudku vůbec nezmiňuje o té důležité okolnosti, že se obžalovaný, pronášeje výroky, netvářil vážně, nýbrž naopak učinil je s úsměvem, jak výslovně prokazují svědci Josef S. a Václav H. Pravda je, že podle výpovědi těchto svědků učinil stěžovatel závadný výrok usmívaje se. Leč onen svědek sezna také, že neví, zda obžalovaný řekl to v legraci, či zdali chtěl svědky znepokojiti. Nehledě k tomu, bylo by pro právní posouzení věci nerozhodno, kdyby snad obžalovaný byl nemínil výrok svůj vážně, poněvadž směrodatno je, zda ho brali vážně ti, jimž byl sdělen, a zda byl způsobilým, vyvolati vážné znepokojení obyvatelstva. Svědci S. a H., K. a K.-a považovali zprávu skutečně za pravdivou, poněvadž, rozmlouvajíc o ní, si řekli, že, když to bude muset být, půjdou. Stanovisko stížnosti činilo by naopak jednání obžalovaného trestuhodnějším, poněvadž by tím dokázáno bylo, že obžalovaný měl vlastně pozitivní vědomost o tom, že zpráva jeho je nepravdivá a že čin jeho měl býti ve skutečnosti kvalifikován tak, jak bylo žalováno, totiž jako přečin podle čís. 3 §u 18 citovaného zákona. Dále uplatňuje stížnost rozpor výroku soudcovského se spisy v tomto směru: Rozsudek prý zjišťuje dle zprávy četnického velitelství, že nepravdivá zpráva značně znepokojila občany v B. a že když strážmistr M. vstoupil za účelem zjištění tohoto případu do obydlí dělníka H-a, stěžovala si jeho matka, že od té doby, co jí syn sdělení učinil, stále pláče. Četnické velitelství neoznamuje prý však zvláště znepokojení občanů v B. a zvláště stěžování si Kateřiny H-ové, nýbrž jen praví, že usuzuje na znepokojení občanů v B. z toho, že Kateřina H-ová naříkala si strážmistru, případ vyšetřujícímu. Vylíčeným nesouhlasem je prý založen odpor mezi tím, co soud zjišťuje a tím, co bylo lze ze zprávy četnického velitelství zjistiti, kterýžto rozpor má potud velký význam, jelikož zákonné ustanovení mluví o znepokojení obyvatelstva, případně jeho části a nikoli pouze o znepokojení osoby jedné. Vytýkaný rozpor je však jen zdánlivý. Správně je, že ve zprávě četnického velitelství jest okolnost o vážném znepokojení občanů v B. dovozována z toho, že Kateřina H-ová stěžovala si vyšetřujícímu strážmistru, že od doby, co jí syn řekl, že bude válka, ze strachu stále pláče, poněvadž ve světové válce ztratila již dva syny. Nálezací soud dal však svým výrokem na jevo, že běře za pravdivou nejen okolnost, udanou o Kateřině H-ové, nýbrž že uznává správným a běře za svůj i závěr četnictva o vážném znepokojení obyvatelstva, z okolnosti té dovozený. Výrok soudu je proto v pravdě výsledkem zhodnocení četnické zprávy a tudíž výronem přesvědčení soudcovského (§ 258 tr. ř.) a dlužno proto odpor stížnosti odmítnouti jako nepřijatelný, to tím více, když je životní zkušeností, že takové zprávy, o jakou jde, vyvolávají zejména u venkovského obyva-

telstva samočinně obavy z nebezpečí války, jak tomu nasvědčuje i případ Kateřiny H-ové, která si četníkovi stěžovala, že od té doby, co jí syn řekl, že bude v á l k a, ze strachu stále pláče. Přesvědčení soudu, že nepravdivá zpráva znepokojila značně občany v B., je proto formelně bezvadné a dlužno zjištění toto vzít za podklad při porovnávání se zákonem a nikoli předpoklad, že by znepokojena byla toliko osoba jedna. Vůči tomu pozbývá půdy výtky stížnosti, že soud opomenul zjistiti tu důležitou okolnost, že svědci S. a H. výslovně potvrdili, že výrokem obžalovaného nebyli znepokojeni, poněvadž stačí, že nastalo vážné znepokojení obyvatelstva ostatního. Důvod zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. není proto dán.

Není tu však ani podkladu k dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., správně čís. 9 a), poněvadž zmateční stížnost domáhá se sprostění obžalovaného z obžaloby vůbec. Stížnost uplatňuje, že ke skutkové podstatě §u 18 zák. na ochranu republiky náleží rozšiřování zprávy nikoli bezvýznamné, nýbrž zprávy takové, která může míti za následek ohrožení míru v republice. Takovouto zprávou však zpráva obžalovaného nebyla, když ji pronesl s úsměvem ve tváři a pravil, že budou asi tři ročníky rukovat a že se ještě nic určitého neví. To prý byla zpráva pro každého zcela bezvýznamná, poněvadž osoby, vůči nimž zprávu pronesl, měly možnost, přesvědčiti se o pravdivosti tvrzení obžalovaného nahlédnutím do novin, kdyby ji byly pokládaly za nějak závažnou a znepokojující. Na to dlužno odvětit, že soud nezjišťuje, že obžalovaný pronesl výrok s úsměvem a že by to bylo, jak již naznačeno, pro právní posouzení věci bezvýznamno, dále že slůvku »asi« lze přiložiti jedině ten smysl, že pouze počet ročníků, majících narukovati, je neurčitý, že však skutečnost narukování samého je nepochybnou. Nehledíc k tomu, postavil se nalézací soud po skutkové stránce na stanovisko, že ani svědkové, jimž obžalovaný zprávu přímo sdělil, ani osoby, které ji pak od svědků zvěděly, nepovažovali ji za zcela bezvýznamnou, naopak přikládali jí víru a brali ji vážně. Za tohoto stavu věci neměli svědci důvodu, by se o správnosti zprávy přesvědčovali nahlédnutím do novin, zvláště když obžalovaný po dvakrátě zdůrazňoval, že to četl v novinách, a ostatně ani blíže nenaznačil, které noviny to byly. Namítá-li stížnost, že v době, kdy obžalovaný svůj výrok učinil, bylo skutečně velmi mnoho zpráv v novinách o nepokojích v Německu a též i o tom, že na hranicích Německa naše vojsko jest sesíleno hlavně z toho důvodu, aby k nám přes hranice nemohli uprchlíci z Německa přeběhnouti, není tím podán ještě důkaz o tom, že v novinách těch stálo, že budou asi nejmladší tři ročníky rukovati, a nebyl by proto obžalovaný oprávněn, zprávu tu na základě takových zpráv novinářských rozšiřovati. Stížnost uplatňuje, že nelze spatřovati budoucí zlo již v tom, že někdo by musil k vojsku narukovati. Leč nalézací soud vyslovuje se v ten smysl, že zpráva obžalovaného byla s to, aby vyvolala představu budoucího zla, poněvadž o rukování nejmladších 3 ročníků se vyslovil vůči osobám, o nichž věděl, že v případě m o b i l i s a c e musí rukovati. Proti tomuto stanovisku nelze činiti důvodné námítky, poněvadž je podstatný rozdíl v rukování za poměrů normálních neb za poměrů neklidných, kdy konflikty válečné nejsou vyloučeny. Na tom, že dva

svědci potvrdili, že nebyli znepokojeni zprávou obžalovaného, nezáleží, jak rovněž bylo již vyloženo, poněvadž jednak stačí, že zpráva chovala v sobě shora uvedenou způsobilost, jednak je zjištěno, že vážné znepokojení nastalo u jiných obyvatelů. Pokud zmateční stížnost napadá zjištění soudu, že obžalovaný byl si vědom, že svým výrokem znepokojí vážně obyvatelstvo nějakého kraje neb části jeho, brojí tím jen nepřipustně proti přesvědčení soudcovskému, založenému na volném hodnocení průvodů (§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) a je stížnost tím bezdůvodnější, uváží-li se, že zvláště na venkově u prostého lidu zejména vůči událostem nedávné světové války panuje náchylnost, pokládati zprávy podobného druhu bez veškerého dalšího uvažování a zkoumání za pravdivé a vykládati si je ve světle co nejnepříznivějším, a že o obžalovaném jako člověku soudním, nelze ani za to míti, že si následků takové zprávy neuvědomil.

Čís. 1649.

Také zastavením svěřené věci lze spáchat zpronevěru (§ 183 tr. zák.), když tím pachatel projeví úmysl, věc si přivlastnit nebo zadržeti.

Neoprávněné provozování zubolékařské praxe spadá pod § 343 tr. zák., jež nebyl ani zrušen ani změněn zákonem ze dne 14. dubna 1920, čís. 303 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 31. května 1924, Kr I 739/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 17. března 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák. a přestupkem podle §u 343 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá zmateční stížnost: a) že není tu skutkové podstaty zločinu zpronevěry, poněvadž L. obžalovanému chrupu nesvěřil, nýbrž dal mu jej proto, by mohl zakročiti proti Dru K-ovi; zastavením jeho stěžovatel prý chrupu trvale nezadržel, jak předpokládá zákon v §u 183 tr. zák., poněvadž jej může kdykoliv vyplatiti a vrátiti; b) neoprávněné vykonávání zubolékařské praxe jest trestno pouze jako politický přestupek a nikoliv soudní podle §u 343 tr. zák. Avšak obě námítky jsou bezpodstatné, neboť ad a) soud zjišťuje, že František L. odevzdal obžalovanému svůj umělý chrup s ujednáním, by jej přepracoval a L-ovi vrátil. První soud správně uznal, že jde o věc svěřenou, odevzdanou se závazkem, by s ní bylo určitým způsobem naloženo. Jest však dále zjištěno, že obžalovaný svému závazku nedostál, chrup nepřepřacoval a L-ovi nevrátil, nýbrž, zastaviv jej za svůj dluh Karlu K-ovi, nakládal s ním bezprávně způsobem, toliko vlastníku příslušejícím. Také zastavením věci lze spáchat zpronevěru, když tím pachatel projeví úmysl, věc si přivlastnit nebo zadržeti, jak to učinil ob-